

Силабус навчальної дисципліни
«Психологія та етика бізнесу»

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Рівень освіти	Фахова передвища
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркового компонента
Семестр	4 семестр
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/загальна кількість годин	3 кредити/90 годин.
Мова викладання	Українська
Предмет навчання (що буде вивчатися)	Предметом психології та етики бізнесу є людина як суб'єкт діяльності: - Предметом психології є психічна діяльність людини, психічні процеси, стани, властивості; закони виникнення, розвитку психологічної діяльності. - Предметом етики бізнесу є етичні норми та правила поведінки суб'єктів підприємницької діяльності, їх взаємодії та спілкування.
Мета навчання (чому це цікаво/потрібно)	У нинішніх умовах психологія та етика бізнесу є науковою галуззю, що привертає увагу як фахівців усіх спеціальностей так і пересічних людей, які прагнуть підвищити свою психологічну та етичну культуру. Дисципліна «Психологія та етика бізнесу» покликана сприяти розширенню знань майбутніх фахівців про людську особистість, підвищенню психологічної та етичної культури для глибшого розуміння себе та інших, самовдосконалення, пристосування до змін у навколишньому середовищі. Вивчення психології та етики бізнесу необхідне для підвищення ефективності власної професійної діяльності, найповнішого використання особистісного потенціалу людини, налагодження стосунків між членами колективу. Висока культура, етикетна поведінка учасників спілкування, професіоналізм майбутнього фахівця, значною мірою визначаються рівнем психологічної та етичної освіти.
Загальні компетентності (Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями)	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу

	<p>життя.</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Спеціальні компетентності</p> <p>СК 10. Здатність здійснювати ефективні комунікації між фахівцями і користувачами послуг у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p>
<p>Результати навчання (чого можна навчитися?)</p>	<p>РН 01. Знати свої права як члена суспільства, розуміти цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.</p> <p>РН 02. Володіти державною та іноземною мовами для складання ділових паперів і комунікації у професійній діяльності.</p> <p>РН 06. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.</p> <p>РН 15. Виявляти навички самостійної роботи та роботи в команді, демонструвати гнучке мислення, відкритість до нових знань.</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Тема 1. Загальні відомості про психологію</p> <p>Поняття про психологію, її предмет та основні завдання. Історія розвитку психології: основні етапи. Основні тенденції розвитку сучасної психології. Поняття про психіку та її функції. Основні форми прояву психіки, їх взаємозв'язок. Виникнення та розвиток психіки. Рефлекторна природа психіки. Психіка та свідомість. Історичний розвиток людської свідомості. Структура свідомості. Поняття про несвідоме. Структура сучасної психології. Характеристика основних галузей психологічних знань. Загальне поняття про методи психологічних досліджень. Головні вимоги до методів психології. Класифікація методів психології. Характеристика основних методів: спостереження, самоспостереження, експеримент. Характеристика додаткових методів: тест, опитування, бесіда, анкетування, аналіз продуктів діяльності.</p> <p>Тема 2. Психологія особистості</p> <p>Загальне поняття про особистість. Сучасні психологічні теорії особистості. Психологічна структура особистості. Біологічне та соціальне в особистості. Співвідношення понять “людина”, “індивід”, “особистість” та “індивідуальність”. Активність особистості та її джерела. Спрямованість особистості та її компоненти. Потреби та мотиви, їх види. Цілі та інтереси. Ідеали і переконання. Світогляд особистості. Самооцінка. Рівень домагань особистості. Основні фактори та умови формування особистості</p> <p>Поняття про темперамент, його роль у психічній діяльності та поведінці. Основні властивості темпераменту. Фізіологічні основи темпераменту. Теорії темпераменту. Типи темпераментів, їх</p>

психологічна характеристика та діагностика. Врахування особливостей темпераменту гостей та клієнтів у професійній діяльності.

Поняття про характер, його зв'язок із темпераментом. Фізіологічні основи характеру. Структура характеру. Класифікація рис характеру. Типове та індивідуальне в характері. Акцентуації характеру. Формування характеру. Характер та індивідуальність людини. Характер і професійна діяльність.

Поняття про здібності. Задатки як природні передумови розвитку здібностей. Види здібностей. Рівні розвитку здібностей. Індивідуальні відмінності у здібностях людей, їх діагностика. Зв'язок темпераменту, характеру і здібностей. Здібності в професійній діяльності.

Поняття про емоції та почуття. Психологічні теорії емоцій. Фізіологічні основи емоцій та почуттів. Вираження емоцій та почуттів. Форми переживання емоцій та почуттів. Види емоцій. Види почуттів. Вищі почуття. Основні параметри емоційного процесу. Емоції і здоров'я людини. Роль емоційних станів у регуляції поведінки та діяльності людини.

Поняття про волю. Фізіологічна основа волі. Психологічні теорії волі. Поняття про довільну та мимовільну дію. Проста та складна вольова дія, їх аналіз. Поняття про вольове зусилля та силу волі. Безвілля та його причини. Основні вольові якості особистості, їх формування. Вольові якості та їх значення в професійній діяльності.

Поняття про увагу як особливу форму психічної активності. Фізіологічна основа уваги. Класифікація видів уваги. Характеристика основних властивостей уваги. Індивідуальні відмінності уваги. Неуважність та її причини. Значення уваги в професійній діяльності.

Загальна характеристика пізнавальних процесів. Поняття про відчуття. Фізіологічна основа відчуттів. Основні властивості відчуттів. Чутливість аналізаторів, пороги чутливості. Класифікація і різновиди відчуттів. Больові відчуття. Індивідуальні відмінності відчуттів.

Поняття про сприймання. Фізіологічна основа сприймання. Характеристика основних властивостей сприймання. Види сприймання. Поняття про ілюзії та галюцинації. Індивідуальні відмінності сприймання, їх діагностика.

Поняття про пам'ять. Психологічні теорії пам'яті. Класифікація видів пам'яті та їх взаємозв'язок. Характеристика основних процесів пам'яті. Запам'ятовування та його різновиди. Умови ефективного запам'ятовування. Збереження, умови збереження інформації. Відтворення та його різновиди. Забування та його причини. Індивідуальні відмінності пам'яті, їх діагностика та розвиток. Пам'ять в професійній діяльності.

Поняття мислення та розуміння його специфіки у порівнянні з безпосереднім чуттєвим відображенням. Соціальна природа мислення. Основні теорії мислення. Психологічна характеристика мислення як процесу вирішення задач. Поняття проблемної ситуації. Розумові операції як основні механізми мислення. Логічні форми мислення. Класифікація видів мислення. Індивідуальні відмінності мислення, їх діагностика та розвиток. Прояв інтелектуальних здібностей у професійній діяльності.

Поняття про уяву та її своєрідність як пізнавального процесу. Фізіологічна основа уяви. Класифікація видів уяви, їх характеристика. Мрія як особливий вид уяви. Прийоми створення образів уяви. Уява і

особистість. Уява в професійній діяльності.

Тема 3. Психологія праці та діяльності.

Поняття про діяльність. Мета і мотиви діяльності. Структура діяльності. Основні різновиди діяльності, їх розвиток у людини. Знання, вміння, навички та звички. Діяльність лікаря та формування професійних вмінь і навичок. Працездатність та її регулювання. Структура діяльності. Види діяльності в залежності від форми завдання. Працездатність та її регулювання.

Психологія спілкування та його структура. Інформаційно-комунікативна, інтерактивна, перцептивна функція спілкування. Вербальна і невербальна складові спілкування. Позиції у спілкуванні. Зміст та специфічні ефекти міжособистісного сприйняття. Бар'єри в спілкуванні. Психологічні механізми взаєморозуміння. Психологічні ефекти установки. Методичні прийоми, ефекти та психологічні закони ефективного спілкування. Особливості ділового спілкування. Психологічний простір у спілкуванні. Маніпуляції в діловому спілкуванні

Сутність конфлікту та його характерні риси. Типологія конфліктів. Стадії розвитку конфлікту. Сутність процесу розв'язання конфлікту. Правила розв'язання конфліктів. Типові помилки під час розв'язання конфліктів. Технологія розв'язання конфлікту. Форми, результати й критерії завершення конфліктів. Умови й фактори продуктивного завершення конфліктів. Рівні розв'язання конфліктів. Дії керівника щодо аналізу конфліктної ситуації.

Психологія та динаміка розвитку малих груп. Стили керівництва. Лідерство у малих групах. Соціально-психологічний клімат у колективі.

Тема 4. Основи етики бізнесу. Основи ділового етикету та протоколу.

Поняття етики, моралі, моральності, моральної свідомості. Зв'язок світогляду з моральними цінностями та поведінкою.

Становлення етики бізнесу як наукової дисципліни. Роль етики бізнесу в сучасному світовому економічному співтоваристві. Предмет та специфіка етики бізнесу. Структура етики бізнесу. Поняття макроетики та мікроетики.

Соціальна відповідальність бізнесу.

Сутність корпоративної етики. Функції корпоративної етики. Етичні проблеми корпоративних відносин.

Проблеми субординації. Ставлення управлінського персоналу до найманого працівника. Ставлення працівника до своїх обов'язків. Етичні норми поведінки. Етичні кодекси організацій. Типи етичних корпоративних кодексів.

Сутність ділового протоколу. Історія етикету. Основні правила ділового етикету. Етикет службових взаємовідносин.

Імідж та етикет: особливості та основні складові. Імідж та службова кар'єра.

Загальні правила до зовнішнього вигляду ділової людини. Поняття дрес-коду. Правила поведінки у громадських місцях. Види ділових прийомів. Етикет ділових прийомів: розсадка гостей, правила прийому їжі, культура поведінки за столом. Національні культури харчування.

Етика ділових стосунків. Основні принципи професійної

	<p>поведінки працівника.</p> <p>Тема 5. Етичні норми ділової комунікації. Поняття спілкування. Етичні норми ділового спілкування. Функції, види, рівні та засоби спілкування. Бар'єри у спілкуванні та шляхи їх подолання. Мовне спілкування як показник рівня культури співрозмовників. Техніки ефективного спілкування. Культура публічного мовлення. Етичні норми телефонної комунікації. Етикет вітання та рекомендування. Основні принципи підготовки ділових паперів. Мовний етикет у діловому листуванні.</p> <p>Тема 6. Етика у міжнародних стосунках. Культурні відмінності у міжнародному бізнесі. Крос-культурний менеджмент. Етикет національного прапора. Національні особливості етики бізнесу в Україні. Етика бізнесу в Європі (Велика Британія, Франція, Німеччина, Іспанія, Італія). Специфіка етики бізнесу у Північній Америці (США, Канада). Особливості національного етикету в азійських державах (Китай, Японія, арабський світ). Національні традиції та їх значення у діловому спілкуванні.</p>
<p>Передумови для вивчення дисципліни</p>	<p>Вивчення дисципліни «Психологія та етика бізнесу» базується на вивченні української мови, біології, соціології, філософії.</p>
<p>Критерії оцінювання</p>	<p>У процесі вивчення дисципліни «Психологія та етика бізнесу» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поточне тестування та опитування; - реферати; - презентації результатів виконаних завдань та досліджень; - ситуаційні завдання; - підготовка та перегляд відеороликів; - підсумкове тестування та усне опитування. <p>Оцінювання знань студентів здійснюється за шкалою:</p> <p>1 бал. Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються здобувач освіти окремими словами чи реченнями.</p> <p>2 бали. Здобувач освіти володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.</p> <p>3 бали. Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.</p>

	<p>4 бали. Здобувач освіти володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні.</p> <p>5 балів. Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину.</p> <p>6 балів. Здобувач освіти може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки.</p> <p>7 балів. Здобувач освіти здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень.</p> <p>8 балів. Здобувач освіти вмє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок.</p> <p>9 балів. Здобувач освіти вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.</p> <p>10 балів. Здобувач освіти виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем.</p> <p>балів.</p> <p>11 балів. Здобувач освіти вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності. Використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях.</p> <p>12 балів. Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вмє самостійно здобувати знання.</p>
Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Варій М. Й. Психологія. Навчальний посібник. – Київ «Центр учбової літератури» - 2009. – 288с. 2. Дубравська Д. М. Основи психології. Навчальний посібник. – Львів: Світ, 2001. – 280с. 3. Максименко С. Д. Загальна психологія. Підручник. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 704 с.

	<p>4. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: підручник: У 2 кн. Кн. 1: Соціальна психологія особистості і спілкування. – К.: «Либідь», 2004. – 576с.</p> <p>5. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: підручник: У 2 кн. Кн. 2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. – К.: «Либідь», 2006. – 560с.</p> <p>6. Тимошенко Н. Л. Корпоративна культура. Навчальний посібник. – К.: «Знання», 2006. – 392с.</p> <p>7. Радченко С. Г. Етика бізнесу. Навчальний посібник. Київ, 2014. – 396с.</p> <p>8. Джелалі В. О. Психологія вирішення конфліктів: Навч. Посібник. – Х. – К., 2006. – 320с.</p> <p>9. Дзвінчук Д. І. Психологічні основи ефективного управління: Навч. Посібник. – К.: ЗАТ «НІЧЛАВА». – 2000. – 280с.</p> <p>10. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління: Навчальний посібник. Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», - 694с.</p> <p>Інтернет-ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://www.nbu.gov.ua/ 2. https://studentbooks.com.ua/content/view/1264/1/ 3. https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/12lesko_etika_ta_psihologiya_dilovih_vidnosin/index.html
Циклова комісія	суспільних дисциплін
Семестровий контроль, екзаменаційна методика	залік (тестування, виконання практичних завдань)
Викладач	Т. І. Бердар - спеціаліст вищої категорії.